

Vuk'uzenzele

Produced by Government Communications (GCIS)

Sesotho / English

| August 2016 Edition 1

SA gaining ground in AIDS fight

RG

WWW.AIDS2016.ORG

WWW.AIDS2016.ORG

WWW.AIDS2016.ORG

WWW.AIDS2016.ORG

WWW.AIDS2016.ORG

WWW.AIDS2016.ORG

RG

WWW.AIDS2016.ORG

Baahi ba Jericho ba fumana metsi

Letona la Metsi le Dikgwerekwre Nomvula Mokonyane, Tonakgolo ya Lebowa Bophirima Supra Mahumapelo le di-MEC pulong ya Porojeke ya Phepelo ya Metsi Jericho.

Gabi Khumalo

Lefapha la Metsi le Dikgwerekwre le thakgotse porojeke ya metsi e tlo ntlafatsang phumaneho ya metsi Jericho ho la Lebowa Bophirima.

"Re ke ke ra beha ditshe-beletso tsa batho ba rona tsietsing. Metsi ke bophelo ha tshebeletso ya dikgwerekwre yona e le ho bontsha hlompho."

Porojeke ya R15 milione ya Phepelo ya Metsi Jericho e kentse letsoho ho phahamiseng moruo wa setjhaba le ho eketsa tshireletso ya phepelo ya metsi metseng ya Jericho Masepaleng wa Lehae wa Madibeng. Porojeke e kenyelletsa ho kengwa

ha diphaephe, methalo, ho hlahloba le ho tjheka dipetse, ho fihlella metsi a tswang petseng, mmoho le ho hokela mehala ho marangrang a ntseng a le teng le ho ya mohloding wa yona.

Pulong ya mokete, Letona Nomvula Mokonyane le Tonakgolo Supra Mahumapelo ba ile ba nehelana ka dilori tsa ditanka tsa metsi ho batho ba futsanehileng. Lori ka ngwe e ka nka dikilolitara tse 100 tsa metsi.

Letona le kgothalleditse maloko a setjhaba ho bapala karolo ya bona ho sirelletseng disebediswa tsa motheo tsa mmuso tse thehetweng ho ntlafatsa maphelo a batho.

"Re ke ke ra beha ditshebeletso tsa batho ba rona tsietsing. Metsi ke bophelo ha tshebeletso ya dikgwerekwre yona e le ho bontsha hlompho. Re lokela ho sebetsana le batho ba utswang divelelo tsa metsi le dipompo tsa metsi".

Letsete la R7 milione le thusa Bergville

DIMASEPALA TSA KWAZULU-NATAL edi

kgola monyetla Lenaneong la mmuso la Tlhabollo ya Ditoropo tse Nyenyanne.

Thandeka Ngobese

Letsete la mmuso la ho netefatsa hore metse ya mahae fepelwa ka ditshebeletso e tlisitse ho thewa ha setsha sa taolo ya dikoduka le sa ho etsa dilaesense tsa dikoloi toropong ya Bergville.

Lenaneo la Tlhabollo ya Ditoropo tse Nyenyanne le thusitse dimasepala tse mmalwa ho kenyelletsa le wa Ukhahlamba ho la KwaZulu-Natal. Bergville ke karolo ya masepala ona.

Lefapha la Kopanelo ya Puso le Merero ya Botjhaba (Cogta) le sebedisitse R7 milione ho hlabbolla Bergville.

Setho sa Lekgotla la Phethahatso (MEC) sa Cogta Nomusa Dube-Ncube, mmoho le MEC e motjha ya sa tswa thongwa bakeng sa Dipalangwang le Tshireletso ya Setjhaba Mxolisi Kaunda, ba thakgotse dintlatfatso tsena haufinyana tjena.

MEC Dube-Ncube o itse

sepheo se seholo sa Lenaneo la Tlhabollo ya Ditoropo tse Nyenyanne ke ho hodisa moruo metseng ya mahae le ho aha tikolohi e bolokehileng ebile e hlwekile, e leng se tlang ho tlisa matsete, kgohelo le kgolo.

"Ka lehlakoreng le leng mesebetsi ya nakwana e ntse e thehwa ka ntlafatso ya disebediswa tsa motheo, ha ka ho le leng mesebetsi ya moshwelella e thehwa ka kgohelo ya matsete a dikgwebo tsa poraefete. Batjha ba fetang ba 40 ba tswang masepaleng wa Ukhahlamba ba kwetliseditse ho ba balwantshi ba mollo.

Kaofela ha bona ba fumane mosebetsi wa moshwelella ka nako eo ho neng ho bu-lwa setsha sa taolo ya dikoduwa. Basebetsi ba tshireletso le bahlwekisi le bona ba hirilwe. Masepala ona o ne o itshetlehile mahetleng a balwantshi ba mollo ba tswang masepaleng wa Ladysmith/

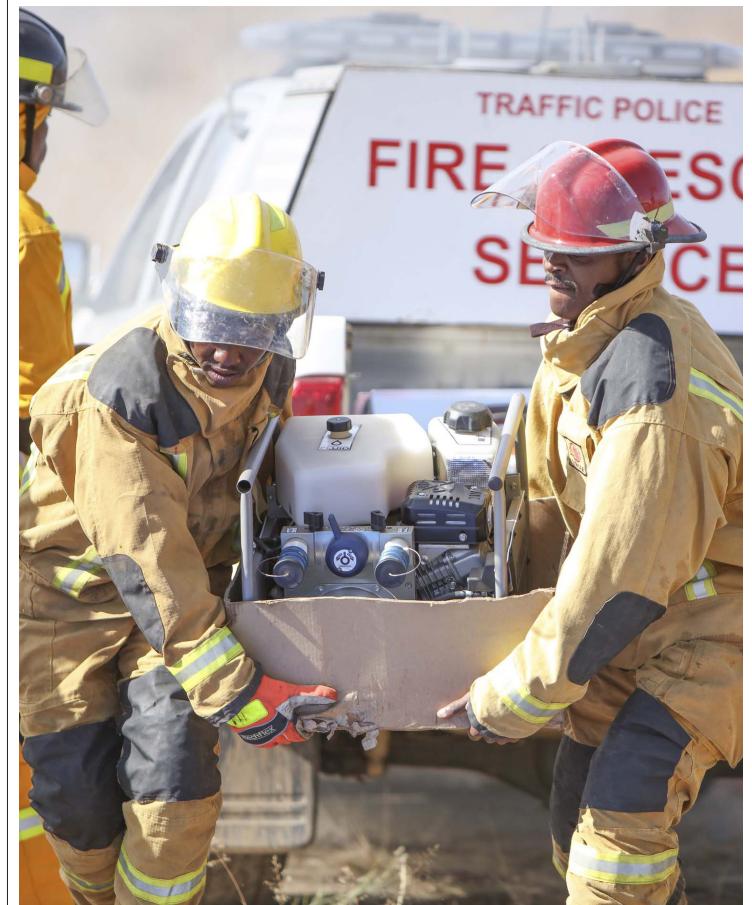
uMnambithi. Hona ho ne hobile ho bolela hore tshireletso ya bahahlaudi le ya baahi e ne e se maemong a phahameng," ho buile jwalo Dube-Ncube.

MEC Kaunda hape le bona ho thakgolwa ha lenaneo lena e le mohato wa bohlokwa.

"Setjhaba jwale se tla boloka tjhelete eo ba neng ba e sebedisa ho ya Ladysmith, hore ba fihlelle ditshebeletso tsena motseng wa bona wa Bergville," MEC Kaunda o buile jwalo.

Morena Menzi Hlongwane eo e leng Hlooho ya Setjhaba sa AmaNgwane o itse ba thabile haholo ka ntlafatso tse teng.

"Hona ho bontsha hantle hore mmuso wa rona o itlamme ho ntlafatso metse ya mahaeng. Re ne re sa nahana hore mona Bergville re tla hlola re bana le setsha sa twantsho ya mollo, re se re sa bue ka setsha sa ho etsa dilaesense tsa dikoloi," o buile jwalo.

Setsha se setja sa taolo ya dikodua sa Bergville se tla netefatsa tshireletso ya maloko a setjhaba sebakeng seo.

E mong wa ba Iwantshang mollo Nompumelelo Mhlu-nku o itse ha a utlwela ka lenaneo la ho ithuta o le mosebe-

tsing o ne a qeaqea ho etsa kopo, a nahana hore kopo ya hae e ka se amohelwe.

"Ke polelo e fosahetseng hore ho fumana mosebetsi mmusong o lokela ho ba le motho eo o mo tsebang setheong seo. Ke ne ke se na motho eo ke mo tsebang setheong seo. Ke ile ka utlwela ka monyetla ona, ka etsa kopo mme ka amohe-

lwa. Bonnete ke hore mmuso o fana ka monyetla e lekanang ho maAforika Borwa ohle," o buile jwalo.

Majoro wa Masepala wa Lehau wa Ukhahlamba Thulani Sibeko o itse ntshetsopele ena e tlo bolokela batho tjhelete e ngata haholo ba batlang ho nka dilaesense tsa ho kganna.

"Batho ba mona peleng ba ne ba ya Estcourt kapa Ladysmith empa jwale ba ka sebedisa setsha sena se haufi le bona".

Tshwane e matlafatsa batjha

Nosihle Shelembe

Lenaneo la Motsemoholo wa Tshwane la Tshepo 10 000 le ikemiseditse ho matlafatsa batjha. Lenaneo le kenyelletsa ntshetsopele ya bokgoni ka tsa kgwebo le boikwetliso ba kuthwiso ya tsa ditjhelete le ho

iqalla dikoporasi.

Lenaneo le fana hape ka menyetla ya phumantsho ya diprojeke ka tsamaiso ya tlhokomelo ya phano ya ditshebeletso ya motsemoholo ya metjha le botataisi ho eke-tsa sekghala sa ho se putlame ha dikoporasi le ho netefatsa ho thehwa ha mesebetsi e

tswellang.

Ha lenaneo le ne le thakgo-iwa ka kgwedi ya Phupu 2013, motsemoholo o fumane dikopo tse 52 000 ho tswa mabatoweng ohle a supileng a Tshwane, empa ke batho ba 10 000 feela ba thontsweng.

Ho ya ka seboelledi sa majoro wa Motsemoholo wa Tshwane,

Blessing Manale, dikoporasi tse nehilweng matla a ho nehela-na ka mosebetsi wa tekgeniki di thehile mesebetsi e fetang e 2 662 e netefaditsweng.

“Motsemoholo o ile hape wa nehela dikoporasi tse 279 menyetla ya ho lekana le boleng ba tjhelete e kana ka R247 809 696.71,” Manale o

buile jwalo.

Menyetla eo e kenyelletsa phano ya dithoto le mosebetsi wa botekginiki o kenyelletsang tlhokomelo ya mabitla, methalo ya mebila, ditshebeletso tsa tlhwekiso meahong ya khanse-le, ditshebeletso tsa ho hela jwang, ho kenya dimitara, ho penta le ho ntjhafatsa meaho. □

Lenaneo la Tshwane la bokgoni le qobiswa ho batjha

Nosihle Shelembe

Ha Nteseng Mogorosi a qeta materiki ka selemo sa 2004 o ne a tseba hore o batla ho ba le kgwebo ya hae hobane hono ho ne ho tlo mo neha kgutso.

O ile a ingodisa Yunivesithing ya Witwatersrand ho ifumanela dikiri ya Bachelor of Accounting, Science, empa ka bomadimabe, ha a ka a qeta dithuto tsa hae ka lebaka la diphephetso tsa ditjhelete.

Jwale ka ha lehlohonolo le

ikwela feela, tshebeletso ya matla a motlakase ya Eskom e ile ya mo neha menyetla wa bobedi wa ho ithutela lengololo la National Diploma in Financial Management ho la Central Johannesburg College, ka lenaneo la ho ithuta mosebetsing leo a ileng a le fumana tshebeletsong ena.

Ha a qeta dithuto tsa hae ka selemo sa 2009, o ile a fuwa mosebetsi wa moshwelella jwaloka ofisara ya ditefello tsa diakhanto hona moo Eskom.

Le ha ho le jwalo, Mogorosi o ntse a ena le toro ya ho iqalla

kgwebo eo e leng ya hae, mme o ile a tlohela mosebetsi ka selemo sa 2011 ho iqalla kgwebo ya hae ya dipalangwang.

O ile a reka teraka mme a e sebedisetsa ho rwala dithoto ho tloha Aforika Borwa ho ya Zimbabwe, empa kgwebo e ile ya putlama ha teraka ya hae e ameha kotsing.

“Ho ne ho le boima hampe ha kgwebo e ne e putlama. Ho ne ho le boima hampe bophelong ba ka. Empa ha nkaba ka inehela hobane ke ne ke na le ngwana eo ke tlamehang ho mo hlakome-la”.

“Ka yona nako eo, ke ile ka bala dibuka tse ngata tse mabapi le batho ba atlehileng mme boholo ba bona ba ile ba hloleha ha nngwe kapa ha bedi. Ke ne ke le dilemo tse 25 feela ka nako eo, ka hona ka nahana hore ke sa na le nako e ngata hore nka tsoha molota hobane ke sa le monyane,” o buile jwalo Mogorosi.

Ka selemo sa 2013, o ile a fuma-na tlhahisolededing ka lenaneo

la Motsemoholo wa Tshwane la Tshepo 10 000 la batjha la bokgoni le kgwebo mme o ile a nka monyetla o ka matsoho a mabedi ka ho ba karolo ya lenaneo leo.

Kamora hore Mogorosi a phe-thle boikwetliso ba hae, yena le bomphato ba hae bao a kopeneng le bona lenaneong leo, ba ile ba etsa kopo yah o ngodisa koporasi ya bona e bitswang Mokopu Group.

Ka kgwedi ya Hlakubele 2014 kgwebo ya bona e fanang ka ditshebeletso tsa ho hlwekisa diindasteri, ho hela bojwang, le tao-lo ya dikokonyana hape ba rekisa dihlahisa tsa ho hlwekisa e ile ya ngodisa. Ha jwale e hira basebetsi ba 17 ba moshwelella, le ba 60 ba nakwana.

“Phephetso e kgolo eo koporasi e ileng ya tobana le yona maqalong e ne e le ho fumana matlwelle. E ne e le bothata hobane ha re ne re fumana taelo ya ho etsa mosebetsi, Motsemoholo wa Tshwane o ne o labella hore re sebedise tjhelete ya rona mme

bona ba ne ba re lefa kamora matsatsi a 30,” o buile jwalo Mogorosi.

O tlatselleditse ka hore bomphato ba hae ba ne ba kadima ditjhelete malokong a malapa a bona hore mosebetsi o tswele pele.

“Ha re ne re qala leloko ka leng le ile la lokela ho koleka R100 ka kgwedi bakeng sa kgwebo e leng tjhelete eo re neng re e sebedisetsa ho palama le mabaka a kgwebo a jwaloka ho fumana setifikeiti sa BEE, le ho ngodisa kgwebo.”

Ntle le diphephetso tse tsamisanang le kgwebo, Mogorosi o kgothalletsa batjha ho iqalla dikgwebo tsa bona.

“Ha o sheba meruo e atlehileng lefatsheng, boholo ba diketsaha-lo tsa moruo dinaheng tseo di qa-dile dikgwebong tse nyenyanne.

“Tshepo 10 000 ke letsholo le letle haholo hobane batho ba bangata ba kenetseng lenaneo lena ka nako eo, ba ne ba sa sebetse mme ba batlana le mesebetsi,” o buile jwalo. □

Phepeloy a motlakase e molaong bakeng sa metse e sa hlabollwang ya Joburg

Albert Pule

City Power, e leng karolo ya Motsemoholo wa Johannesburg, e tsetetse dimiliyone tsa diranta ho fokotsa ho hokelwa ha motlakase ho seng molaong. le ho netefatsa ho sebediswa ha motlakase ho bolokehileng metseng e sa hlabollwang ka hare le kantle ho Motsemoholo wa Johannesburg.

Motsamaisie Moholoyatshweng mokobobo City Power, Sicelo Xulu o itse ho kengwa ha motlakase, ho kenyelletsang ho kengwa ha dimitara, ho lebisis-tswe metseng e 189 e sa hlabollwang ka hara Motsemoholo wa Johannesburg.

Metse e sa hlabollwang e aro-

tswe ka dikotwana tse tharo. Sekotwana sa pele ke se tla ntshetswang pele ke motsemoholo haufinyana. Hona ho tla late-lwa ke tse tse tla nkang dilemo tse 10 ho ntlaftswa ha bodulo ba ho qetela bo tla iswa seba-keng se seng.

“Ho ne ho ena le melawana ya tataiso eo Motsemoholo o enki-leng mme re beetse ka thoko

R1.3 bilione bakeng sa dilemo tse tharo tse latelang bakeng sa ho kengwa ha motlakase.”

Xulu o itse le leng la mabaka a maholo a ho kenya motlakase metseng e sa hlabollwang ke ho fokotsa kgatello e matla e bkwang ke ho hokelwa ho seng molaong ha motlakase.

“Ba bang ba batho ba metseng ena e sa hlabollwang ba ne ba

ntse ba nyafa motlakase metseng e bapileng le bona mme hona ho ne ho kgatello disebe-disweng tsa motheo.”

“Kaofela dikgokahanyo tsa motlakase tse seng molaong di tla ntshuwa mme re tla qala ho hokela badudi motlakase o molaong. Ba tla kenyetswa dimitara mme bona ba tla qala ho ithekela motlakase.

Ho fihlella mona, City Power e kentse motlakase metseng o sa hlabollwang wa Setswetla (Alexandra), Lolly Station (Le-nasia), Princess Plot (Roodeport) le Naren Farm (borwa ba Johannesburg).

Haufinyana tjena, Mopresident Jacob Zuma o kgantshi-tse motlakase malapeng a 7 000 metseng o sa hlabollwang

wa Thembelihle mane Lenasai, borwa ba Johannesburg.

Porojeke ya Thembelihle e ja ho feta R90 milione mme e shebane le ho etsa bonnete ba hore setjhaba se thabela tshebe-diso e bolokehileng ya phepeloy a motlakase ho tswa ho Motsemoholo wa Johannesburg.

Ka nako eo ho neng ho kgantshuwa motlakase, Mopresidente o kgothalleditse dimapse-pala tse ding ho ithuta ho tswa porojekeng ya Thembelihle mme ba e sebedise jwaloka setlwaedi metseng ya bona.

Motsemoholo wa Johannesburg le City Power ba kentse motlakase o bolokehileng ho kgantshetsa matlo a ka fihlang ho a 200 Hoseteleng ya Diepkloof Soweto. □